



# **BUSINESS & DIPLOMACY REVIEW**

**2. évfolyam, 2. szám  
2024/2**

## **TARTALOM**

- Sáringer János – Marosán Bence: Civilizáció-elméleti megközelítések és nemzetközi kapcsolatok: egy történeti és elméleti értelmezés kísérlete
- Gyene Pál: EP választások 2024 – Az eredmények mérlege
- Kovács-Gergely Marianna: Magyarország és a bécsi konzuli egyezmény a külügyminisztériumi iratok tükrében (1961–1964)
- Hámori Antal: A fogyasztóvédelmi jog fejlődése
- Gábor András: How can an International Law course develop the professional identity of International Relations Master's students?

---

## **Business & Diplomacy Review**

Kiadó: Budapesti Gazdasági Egyetem

### **Szerkesztőség**

1165 Budapest, Diósy Lajos u. 22-24.

E-mail: Marosan.BencePeter@uni-bge.hu

<https://uni-bge.hu/hu/business-diplomacy-review>

### **Főszerkesztő**

Sáringér János

### **Felelős szerkesztő**

Buday-Sántha Andrea

### **Szerkesztőbizottság tagjai**

Sándorné Kriszt Éva, elnök

Bába Iván

Bárczi Zsófia

Csekő Katalin

Ferkelt Balázs

Juhász Tímea

Nagy Milada

Marinovich Endre

Marosán Bence Péter, szerkesztőségi titkár

Murádin János Kristóf

Válóczi Marianna

### **Tipográfia és tördelés**

Nagy és Heteyi Kft.

ISSN 3004-0116

HU ISSN 3004-0116

---

## **Business & Diplomacy Review állandó lektorai**

Prof. Dr. Bajomi-Lázár Péter, PhD  
Dr. habil. PaedDr. Bárczi Zsófia, PhD  
Dr. habil. Buday-Sántha Andrea, PhD  
Dr. Csekő Katalin, PhD  
Dr. habil. Domonkos Endre, PhD  
Dr. Ferkelt Balázs, PhD  
Dr. Gyene Pál, PhD  
Dr. Harsányi Dávid, PhD  
Dr. Horváth Annamária, PhD  
Dr. habil. Krasztev Péter, PhD  
Dr. habil. Juhász Tímea, PhD  
Dr. habil. Marosán Bence Péter, PhD  
Dr. habil. Murádin János Kristóf, PhD  
Dr. Nagy Milada, PhD  
Dr. Pólya Éva, PhD  
Dr. habil. Sáringer János, PhD  
Dr. Válóczy Marianna, PhD  
Dr. Zelena András, PhD

---

## TARTALOM

ELŐSZÓ <i>Buday-Sántha Andrea</i>	5
CIVILIZÁCIÓ-ELMÉLETI MEGKÖZELÍTÉSEK ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK: EGY TÖRTÉNETI ÉS ELMÉLETI ÉRTELMEZÉS KÍSÉRLETE I. <i>Sáringer János</i> <i>Marosán Bence Péter</i>	7
EP VÁLASZTÁSOK 2024 – AZ EREDMÉNYEK MÉRLEGE <i>Gyene Pál István</i>	29
MAGYARORSZÁG ÉS A BÉCSI KONZULI EGYEZMÉNY A KÜLÜGYMINISZTERIUMI IRATOK TÜKRÉBEN (1961–1964) <i>Kovács-Gergely Marianna</i>	47
A FOGYASZTÓVÉDELMI JOG FEJLŐDÉSE <i>Hámori Antal</i>	65
HOW CAN AN INTERNATIONAL LAW COURSE DEVELOP THE PROFESSIONAL IDENTITY OF INTERNATIONAL RELATIONS MASTER’S STUDENTS? <i>Gábor András</i>	78

## Jelen számunk szerzői

Dr. András Gábor, PhD, egyetemi docens, Budapesti Gazdasági Egyetem, andrasi.gabor@uni-bge.hu

Dr. habil. Buday-Sántha Andrea, PhD, főiskolai docens, Budapesti Gazdasági Egyetem, buday-santha.andrea@uni-bge.hu

Dr. Gyene Pál, PhD, egyetemi docens, Budapesti Gazdasági Egyetem, gyene.palistvan@uni-bge.hu

Dr. jur. Hámori Antal, PhD, egyetemi docens, fogyasztóvédelmi kutatócsoportvezető, Budapesti Gazdasági Egyetem, hamori.antal@uni-bge.hu

Kovács-Gergely Marianna, PhD hallgató, Károli Gáspár Református Egyetem, Történelemtudományi Doktori Iskola, gergely.mari@gmail.com

Dr. habil. Marosán Bence Péter, PhD, egyetemi docens, Budapesti Gazdasági Egyetem, marosan.bencepeter@uni-bge.hu

Dr. habil. Sáringer János, PhD, egyetemi docens, Budapesti Gazdasági Egyetem, saringer.janos@uni-bge.hu

---

# MAGYARORSZÁG ÉS A BÉCSI KONZULI EGYEZMÉNY A KÜLÜGYMINISZTERIUMI IRATOK TÜKRÉBEN (1961–1964)

*Kovács-Gergely Marianna*

## Absztrakt

A konzuli kapcsolatok jogának legfontosabb forrása az 1963-ban kodifikált Bécsi Egyezmény a konzuli kapcsolatokról (BKE). Az ENSZ égisze alatt megrendezett kodifikációs konferencián a szocialista országok is képviseltették magukat, majd annak záróokmányát az Egyezmény szövegével együtt megszavazták. Ennek ellenére az aláírástól 1963-ban még egységesen tartózkodtak. Nem sokkal később megtört ugyan ez az egység (Lengyelország és Csehszlovákia is aláírta 1964-ben), Magyarország azonban – a részt vevő delegáció egyértelműen pozitív véleménye ellenére – egészen 1987-ig nem csatlakozott hozzá. Az aláírás elmaradásának okát nem csupán emiatt érdemes megvizsgálni, hanem mert a konzuli szolgálat szervezetére és tevékenységére vonatkozó elveket összefoglaló (belső eredetű) jogszabály az 1918. évi V. néptörvényen kívül nem létezett ekkor. A konzuli szolgálat és igazgatás felépítését, funkcióit, valamint feladatait a joganyagban elsősorban a hatályban lévő kétoldalú konzuli szerződésekből, nemzetközi szerződésekből, illetve minisztériumi rendeletekből és utasításokból ismerhették meg a szolgálat tagjai. Tanulmányomban, a konferenciát követő végső döntés megszületését kutatva, levéltári dokumentumokra támaszkodva szeretném a lehető legteljesebben rekonstruálni a Külügyminisztérium által végzett előkészítő munkát, elemezni a kodifikációs konferencián részt vett delegáció jelentéseit, valamint véleményét az Egyezményről.

Kulcsszavak: konzuli kapcsolatok joga, Bécsi Konzuli Egyezmény, magyar konzuli szolgálat, konzuli funkciók, magyar konzuli igazgatás

## Abstract

The most important source of the law of consular relations is the Vienna Convention on Consular Relations (VCCR) codified in 1963. The state socialist countries not only participated at the codifying Vienna Conference held under the auspices of the United Nations, but also voted for the Final Act and the text of the Convention. Nevertheless, they all abstained from signing it in 1963. Though this unity broke soon after (Poland and Czechoslovakia signed the Convention in 1964), Hungary did not become a party to the Convention until 1987 despite the clearly positive opinion of its participating delegation. The reasons for the lack of signature are worth examining not only because of this, but also because there was no legislation (of internal origin) at the time other than the People's Act V of 1918. The structure, the functions and tasks of the consular service and administration were scattered in the legislation, primarily in the bilateral consular agreements in force as well as international treaties, ministerial decrees, and orders. This study aims to reconstruct the preparatory work carried out by the Ministry of Foreign Affairs of Hungary, analyse the reports of the delegation and their opinion on the Convention as fully as possible drawing on archival documents.

Keywords: the law of consular relations, Vienna Convention on Consular Relations, the Hungarian consular service, consular functions, Hungarian consular administration.

## A konzuli kapcsolatok jogának kodifikációja – rövid történeti áttekintés

A konzuli kapcsolatok joga az államközi kapcsolatokat átfogó és szabályozó nemzetközi jog része. Mint ilyen, elsősorban a konzulátusok létesítésére, működésére, a konzulok kinevezésére, az őket érintő kiváltságokra és mentességekre, valamint a konzuli funkciókra vonatkozó jogi normákat és szabályokat takarja. A konzuli intézmény és tevékenység gyökerei – megelőzve a diplomáciai képviselők létrejöttét – egészen az ókori görög városállamok idejéig nyúlnak vissza. A mai konzulátusok őseinek tekinthető *proxenia* intézménye kezdetben

jogi oltalmat biztosított a városba érkező idegenek számára. A *proxenosz* funkciója a középkor folyamán bővült és a jogvédelem mellett a kereskedelmi tevékenység során felmerült jogviták rendezésében is fontos szerepet vállaltak az ekkor már *consules electi* (választott konzulok) és *consules missi* (hivatásszerű konzul) néven ismert hivatalnokok. Az ekkor még önálló kereskedőként, illetve kereskedők érdekeinek képviselőjeként működő intézmény a 17. századtól kezdődően került fokozatosan állami hatáskörbe, majd a 19. századtól az ipari forradalom terjedése, szoros összefüggésben a polgárosodással, valamint a globális kereskedelem élénkülésével újabb lendületet adott az intézmény további fejlődésének. A konzulok ekkor már az őket delegáló állam hivatalos képviselői, tevékenységüket pedig kétoldalú konzuli szerződésekben szabályozták, melyek egyre elterjedtebbek lettek a 19. század folyamán. A nemzetközi szerződéseken túl a belső állami jog szintjén is megindult a konzuli jog szabályozása és megszülettek az első konzuli törvények<sup>24</sup>, hiszen a konzulok tevékenységében – a kereskedelmi érdekek képviselőtén túl – egyre nagyobb hangsúlyt kaptak a közigazgatási és reprezentatív funkciók (Hargitai, 1999; 2005; Kende et al. 2014; Bába-Sáring, 2021).

Az államok közötti diplomáciai és konzuli kapcsolatok fejlődése és fokozatos globálissá válása a 19. század folyamán megteremtette az igényt a nemzetközi jog, illetve ezen kapcsolatok eszközrendjének és szabályainak meghatározására, egybegyűjtésére és hivatalos kodifikációjára. E folyamat gyökerei egészen a 19. század elejére nyúlnak vissza. A Bécsi Kongresszus keretében 1815. március 19-én aláírt Szabályzat, illetve ennek kiegészítéseképpen 1818. november 21-én felvett aacheni jegyzőkönyv két olyan dokumentum, amelyek még ugyan nem az átfogó kodifikáció szándékával születtek, ám fontos állomásai a nemzetközi jog, és ezen belül a diplomáciai kapcsolatok szabályozásának. A század folyamán aztán több részterületet érintően is születtek államközi egyezmények és fontos állomásnak tekinthetőek az I. és II. hágai békekonferenciák (1899-ben, illetve 1907-ben) is, melyek már a részletesebb kodifikációra törekedtek (Ustor, 1965). A rendszeres és átfogó kodifikációt célzó munka végül a Nemzetek Szövetségének égisze alatt indult meg 1924-ben. A munka során több

---

24 Olaszországban 1858-ban, Svájcban 1851-ben, az Észak-német Szövetségben 1867-ben fogadták el első konzuli törvényt.



más tárgykör mellett a konzulok jogi helyzetének és funkcióinak szabályozására is készült javaslat, a részes országok többsége azonban ekkor még nem támogatta a multilaterális szerződések létrehozását, ezért a kodifikációra nem került sor. A konzuli kapcsolatok és immunitás szabályozását ezt követően legközelebb az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) Nemzetközi Jogi Bizottsága (NJB) tűzte napirendjére első ülésén 1949-ben. A Bizottság végül csak 1955-ben kezdte meg a téma tanulmányozását, szerződéstervezetét pedig 1961-ben küldte meg a tagállamok kormányainak, így Magyarország számára is, véleményezés céljából (Ustor, 1965; Hargitai, 1999; Csatlós, 2019).

A tervezet ezt követően átdolgozott szövegét az 1963. március 4. és április 22. között – a diplomáciai kapcsolatokról két évvel korábban kötött egyezmény mintájára – Bécsben megrendezett kodifikációs konferencián 92 állam részvételével véglegesítették. A konferencián Magyarországot három fős delegáció képviselte, melynek tagjai Ustor Endre<sup>25</sup>, a Külügyminisztérium Nemzetközi Jogi és Konzuli Osztályának vezetője, Haraszi György<sup>26</sup>, az ELTE Jogi Tanszékének egyetemi tanára és Jelenik Gyula<sup>27</sup>, a Külügyminisztérium Nemzetközi Jogi Osztályának főelőadója voltak. A Szerződést, bár mind a 92 állam képviselője elfogadta, ekkor csak 32 állam írta alá – a szocialista országok egységesen tartózkodtak az aláírástól. Valamivel később az-

---

25 Ustor Endre (1909–1998) nemzetközi jogász és diplomata, akadémiai doktor. 1945 és 1949 között Szatmár-Bereg megye tisztii főügyésze, majd a Pénzügyminisztérium Nemzetközi Főosztályán főelőadó 1953-ig, ahonnan 3 évre a Külügyminisztériumba kerül, mint főelőadó, majd újra a Pénzügyminisztérium alkalmazottja 1957-ig. Ezt követően a Külügyminisztérium Nemzetközi Jogi és Konzuli Osztályának vezetője lesz 1958 és 1967 között (Baráth-Gecsényi, 2016).

26 Haraszi György (1912–1980) Egyetemi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Jog- és Államtudományi Karán végezte, 1933-ban szerzett jogtudományi doktorátust, 1938-ban pedig bírói és ügyvédi vizsgát tett. 1948-tól az Iparügyi Minisztérium munkatársa, majd a Külügyminisztérium Nemzetközi Jogi Főosztályát vezette (1949–1950). 1952-től az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) nemzetközi jogi tanszékének oktatója, majd egyetemi tanára (1962) (Kenyeres, 1994).

27 Jelenik Gyula (1935–2000) jogász. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán végezte 1954 és 1958 között, ezt követően a Külügyminisztérium Nemzetközi Jogi Osztályán előadó, majd főelőadó. A hágai követségen első beosztott (1965–1969), majd 1974 és 1979 között az isztambuli főkonzulátus vezetője volt. Ezután a központban a miniszteri titkárság vezetője és főosztályvezetője 1990-ig, nyugdíjazásáig (Baráth-Gecsényi, 2016).

tán Csehszlovákia és Lengyelország<sup>28</sup> aláírta, Magyarország azonban, a Külügyminisztérium pozitív véleménye ellenére, csupán csaknem negyedszázaddal később, 1987-ben csatlakozott hozzá.

## A magyar konzuli igazgatás: szervezet, feladatok és szabályozás

Önálló magyar konzuli igazgatásról az első világháborút követően, az önálló magyar külügyi igazgatás létrejöttétől kezdődően beszélhetünk. Ennek alapjait az 1918. évi V. néptörvény rakta le<sup>29</sup>, mely nem csupán a konzuli igazgatás szervezeti struktúráját, de annak alapvető feladatait is röviden definiálta. Felépítését tekintve a konzuli szolgálatnak két fő alapegységét határozta meg: a valóságos és a tiszteletbeli konzuli hivatalokat, melyek feladatairól a következőképpen rendelkezett: „A magyar konzuli hivatalok külföldi kerületükben főleg a hazai közgazdaság érdekeit szolgálják”<sup>30</sup> (Bába, 2016; Pritz, 1994).

A konzulátusi hálózat külkereskedelmi feladatai mellett annak közigazgatási funkciói is fontos szerepet tölthettek be, a konkrét konzuli feladatokat, illetve a konzulok munkája során követendő eljárásrendet elsősorban különböző belső jogszabályok, rendeletek és miniszteri utasítások tartalmazták ekkor.

A Nemzetek Szövetségének kodifikációs törekvéseit Magyarország támogatta, ám annak sikertelensége miatt nemzetközi szempontból a konzuli tevékenységre, illetve a konzuli kapcsolatokra vonatkozó

---

28 Csehszlovákia 1964. március 31-én aláírta, majd 1968. március 13-án ratifikálta is, Lengyelország pedig 1964. március 20-án aláírta, de csak 1981-ben ratifikálta.

29 1918. évi V. néptörvény az önálló magyar külügyi igazgatásról. Online: <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=91800205.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D38> [2024.10.17].

30 6.§ A magyar konzuli hivatalok külföldi kerületükben főleg a hazai közgazdaság érdekeit szolgálják és ezen, valamint egyéb teendőket azon utasítások szerint látják el, amelyeket a magyar külügyminiszter vagy a felettes magyar diplomáciai képviselő útján nyerne. A magyar konzuli hivatalok vagy valóságosak, vagy tiszteletbeliek. Valóságos konzuli hivatal az, amelynek vezetője hivatásos konzuli tisztviselő. Tiszteletbeli konzuli hivatal az, amelynek vezetésére tiszteletbeli konzuli közeg nyert megbízást. A konzuli hivatalok szervezetére vonatkozó szabályokat kormányrendelet tartalmazza. Online: <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=91800205.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D38> [2024.10.17].

szabályokat a nemzetközi szokásjogon túl a kétoldalú konzuli szerződések, illetve egyéb nemzetközi szerződések határozták meg (Ustor, 1965, 1968; Hargitai, 2011). A második világháborút követően mind szervezeti felépítésében, mind funkcióiban jelentős változásokon esett át a konzuli szolgálat. A korábban kiterjedt tiszteletbeli konzulátusi hálózat és intézmény megszüntetése<sup>31</sup> mellett bezárják az önálló konzulátusok többségét 1945 után. Míg 1940-ben Magyarország 20 követsége mellett 21 konzulátussal és 56 tiszteletbeli konzulátussal rendelkezett, 1949-ben főkonzulátus már csupán New York-ban és Pozsonyban, konzuli hivatal pedig Isztambulban<sup>32</sup>, Párizsban és Kolozsvárott<sup>33</sup> működött.<sup>34</sup> A szervezeti keretek tekintetében ez azt jelentette, hogy a konzuli munkát javarészt a diplomáciai képviseltek berkein belül működő konzuli hivatalok vagy ennek hiányában egy konzuli tisztviselő látta el (Sáringer, 2004; 2013).

A szolgálat funkcióit tekintve az egyik legfontosabb változás, hogy a konzuli intézmény és a külkereskedelem kettévált, így a korábban hangsúlyos gazdasági és kereskedelmi funkció teljesen eltűnt a konzuli munka spektrumáról. Ezzel párhuzamosan erősödött a szolgálat közigazgatási jellege, viszont nem képviselt ekkor számottevő prioritást a külföldön hosszabb vagy rövidebb ideig tartózkodó magyar állampolgárok érdekvédelme, ezért a konzuli munka perifériára szorult a külügyi igazgatáson belül (Ustor 1968, 1978; Ivánfi, 2020; Győri Szabó, 2011; Hargitai 2005). Az 1950-es években detektálható ebben némi változás, amikor a hidegháborús enyhülési folyamatok nyomán élénkülő nemzetközi idegenforgalom egyfelől gyarapodó feladatokat rótt a konzuli szolgálatra, másfelől pedig épp a hidegháborús retorika és az állandósult konfrontáció következtében politikai szempontból átértékelődött a konzulok szerepe. Felismerve, hogy a konzuli feladatok, mint a „*követségi munka legelőbb*

---

31 A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1950. évi 8. számú törvényerejű rendelete a tiszteletbeli konzuli megbízatások megszüntetéséről. Online: [https://jogkodex.hu/jsz/1950\\_8\\_tvr\\_9773740](https://jogkodex.hu/jsz/1950_8_tvr_9773740)

32 Bár a főkonzulátus elnevezést használták, ez valójában konzuli hivatal volt, élén hivatalvezetővel, aki az ankarai nagykövetség beosztottja volt.

33 A Kolozsvárott működő konzuli hivatal elnevezése útlevelekirendeltség volt, 1955-ig működött.

34 MNL-OL-XIX-J-1-k 1945-64 Küm Vegyes Admin (2.d.) Magyarország és a népi demokráciák konzuláris viszonyai. Keltezés: 1949. június 16.

része”<sup>35</sup>, személyes kapcsolatépítésre nyújtanak lehetőséget, a konzuli funkciók politikai lehetőségeinek kiaknázására ösztönözte tisztviselői hálózatát a külügyi vezetés. A személyes kapcsolat, illetve az ügyintézés minősége azonban egyben képet nyújtott a magyar államigazgatás működéséről is külföldön, ezért a konzuli munka minősége és gyorsasága, valamint a konzul személye és felkészültsége is egyre nagyobb figyelmet kapott.<sup>36</sup>

A szervezeti keretek, illetve a konzuli funkciók területét érintő hangsúlyeltolódások az 1950-es évek első felére időszerűvé tették a konzuli szolgálat átfogóbb revízióját, egy konzuli ügyviteli szabályzat elkészítését.<sup>37</sup> A szolgálat növekvő leterheltsége miatt pedig több új konzulátus felállítása is felmerült<sup>38</sup>, ez azonban 1956 októbere után egy időre lekerült a napirendről. A kádári konszolidáció keretében 1958 után a Külügyminisztérium folyamatosan törekedett a nemzetközi izoláltságból való kitörésre, és erre az 1960-as évek első felétől több lehetősége is nyílt. Megindult a kapcsolatépítés a semleges, illetve fejlődő országok irányába, de az ENSZ égisze alatt zajló nemzetközi jogi kodifikációs munka is kiváló alkalmat nyújtott a nemzetközi porondon történő fellépésre (Győri Szabó, 2011; Johancsik, 2010). Ezt is szem előtt tartva kapcsolódott be a magyar külügyi igazgatás a Bécsi Diplomáciai Egyezmény<sup>39</sup> létrehozását követően a konzuli kapcsolatok jogának kodifikációs előkészítésébe 1961 után.

---

35 MNL-OL-XIX-J-1-o 1952.12.15.-4 Küm Kollégium (2.d.) Beszámoló a bratislavai főkonzulátus és a berlini misszió ellenőrzéséről. Keltezés: 1952. december 15.

36 MNL-OL-XIX-J-1-k 1945-64 Küm Vegyes Admin (148.d.) Konzuli munka a külképviseleteken. Keltezés: 1952. március 19.

37 MNL-OL\_XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (338.d.) Konzuli ügyviteli szabályzat elkészítése. Keltezés: 1955. február 2.

38 A külképviselet felállításának lehetősége felmerült Ausztriában (Graz), Ausztráliában, Argentínában, Brazíliában, Chilében Jugoszláviában, Kanadában és Mexikóban. MNL-OL-XIX-J-1-o-1956.05.10.-1 Küm Kollégium (4.d.) Előterjesztés új konzulátusok felállítására. Keltezés: 1956. május 10.

39 A diplomáciai kapcsolatokról szóló 1961-es Bécsi Egyezményt Magyarország 1965-ben ratifikálta (kihirdetve: 1965. évi 22. tvr.). Online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=96500022.tvr>

## A magyar konzuli igazgatás és a Bécsi Konzuli Egyezmény

Az ENSZ Nemzetközi Jogi Bizottsága (NJB) a tagországok külügyi szolgálataival együttműködve 1959 és 1961 között egybegyűjtötte és elemezte a nemzetközi jog konzuli kapcsolatokra és konzuli feladatokra vonatkozó, hivatalos kodifikálásra alkalmas részeit. Az NJB több száz kétoldalú konzuli szerződésből és nemzetközi egyezményből szűrte ki azokat a közös szabályokat, melyeket a szokásjogi szabályokkal ötvözve<sup>40</sup> készítette el az 1961-ben a magyar kormánynak is megküldött szerződéstervezetet (Hargitai, 2005). A Külügyminisztérium a szerződéstervezetet véleményezés céljából először az Igazságügyminisztérium felé továbbította.<sup>41</sup> A minisztérium alapvetően pozitív és támogató véleménye szerint a szerződéstervezet megfelelt a nemzetközi jogban kialakult elveknek és gyakorlatnak, illetve nem tartalmazott lényeges eltéréseket Magyarország hatályban lévő konzuli egyezményeitől.<sup>42</sup> Ez a tervezet azonban nem tartalmazott néhány olyan, később a kodifikációs konferencián is vitát kiváltó pontot, amely a végleges egyezmény véleményezésekor a minisztérium álláspontjának megváltozását eredményezte.

Az Igazságügyminisztérium mellett a felkészülés részeként Ustor Endre feljegyzésben kezdeményezte<sup>43</sup> történeti kutatások elvégzését az ország konzuli kapcsolatait illetően a kiegyezés utáni és a két világháború közötti korszakot egyaránt vizsgálva. Indítványa szerint

---

40 MNL-OL-XIX-J-1-k 1945-64 Küm Vegyes Admin (148.d.) Jelentés a konzuli kapcsolatok tárgyában 1963. március 4 - április 24-ig tartott bécsi ENSZ konferenciáról. 1963. május 24.

41 MNL-OL-XIX-E-1-i 1945-95 Igazságügyminisztérium Nemzetközi Jogi Osztály (226. kisd.) Konzuli egyezmény tervezete. Keltezés: 1962. szeptember 22.

42 Magyarország 1957 és 1963 között megújította konzuli szerződéseit a szocialista országokkal: a Német Demokratikus Köztársasággal 1957. július 3-án (1958. évi 19. sz. tvr.); a Szovjetunióval 1957. augusztus 24-én (1958. évi 1. sz. tvr.); Bulgáriával 1958. június 27-én (1959. évi 28. sz. tvr.); Romániával 1959. március 18-án (1959. évi 37. sz. tvr.); Csehszlovákiával 1959. március 27-én (1959. évi 42. sz. tvr.); Lengyelországgal 1959. május 20-án (1959. évi 40. sz. tvr.), majd némi szünet után 1963. február 20-án Jugoszláviával (1964. évi 3. sz. tvr.) és 1963. július 10-én Mongóliával (1964. évi 4. sz. tvr.).

43 MNL-OL-XIX-J-1-k 1945-64 Küm Vegyes Nemzetközi Szervezetek (188.d.) Bécsi konzuli konferencia. Egyezménytervezet konzuli kapcsolatokról. Keltezés: 1962. október 17.

ezt a kutatást Haraszti György egyetemi tanár vezetésével az ELTE történezeire bízta, de javasolta emellett a magyar Történettudományi Intézet és Molnár Erik<sup>44</sup> megkeresését is az ügyben. Végül mindkét felkérés elkészült, a Külügyminisztérium 1962 decemberében megkereste Haraszti Györgyöt és a Magyar Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetét is a konzuli kapcsolatokat érintő történeti kutatások elvégzése kapcsán.

A források tanúsága szerint felmerült ekkor a felkészülés részeként egy egyeztetés lehetősége is a magyar Külügyminisztérium és a Szovjetunió között, ilyen egyeztetésről azonban jelenleg nem tudunk.<sup>45</sup> A konzuli kapcsolatok tárgyában végzett történeti kutatások eredményéről jelenleg nem állnak rendelkezésre források, ám a tervezettel való alapvető egyetértésre utal a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 115/1963. számú határozata, mely a küldöttség tagjainak megbízásán túl felhatalmazta Ustor Endrét, mint a küldöttség vezetőjét, hogy a *„konferencián létrejövő nemzetközi szerződést vagy egyéb nemzetközi okmányokat a Magyar Népköztársaság képviselőiben aláírja”*.<sup>46</sup>

A konzuli kapcsolatokról szóló ENSZ Konferenciára 1963. március 4. és április 24. között a bécsi Neue Hofburg épületében került sor 92 állam képviselőinek részvételével. A konferencia a nemzetközi jog hivatalos kodifikációját célul kitűző ENSZ konferenciák sorozatába illeszkedett, melyet az 1958-ban Genfben megtartott Tengerjogi és az 1961-ben Bécsben megrendezett Diplomáciai kapcsolatok jogát

---

44 Molnár Erik (1894–1966) jogász, történész, politikus. Tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán végezte (1922). Ezt követően ügyvéd Kecskeméten és az Egyetemes Református Jogakadémia tanára (1922–1944). 1944 és 1947 között Népjóléti Miniszter, majd tájékoztatásügyi tárcát vezet (1947–1948). Néhány hónapig tartó külügyminiszteri kinevezést követően a moszkvai nagykövetség vezetője lett 1949 őszéig. Igazságügy-miniszter (1950–1952), majd külügyminiszter (1952–1953) és a Legfelsőbb Bíróság elnöke (1953–1954) és újra igazságügy-miniszter 1954 és 1956 között. Az MTA Történettudományi Intézetének igazgatója 1949 és 1950, valamint 1957 és 1966 között.

45 Egy 1963 januárjában készült, az MSZMP Politikai Bizottsághoz címzett előterjesztés tervezetében az értekezlet Budapestre történő meghívását javasolták. MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) Előterjesztés a kormányhoz. Keltezés: 1963. január 4.

46 MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) Bécsi Konzuli Konferencia. Keltezés: 1963. február 28.

kodifikáló nemzetközi konferencia előzött meg. Ez utóbbi konferencián a magyar delegációt szintén Ustor Endre vezette, és ahogy 1961-ben, úgy 1963-ban is a szerkesztőbizottság tagjává választották (Nascimento e Silva, 1964; Ustor, 1965). De nem csupán Ustor, hanem a teljes magyar küldöttség aktív szerepet vállalt a konferencián: Jelenik Gyula Ustor Endrével együtt az I. Bizottságban és a szerkesztőbizottságban, Haraszi György a II. Bizottságban dolgozott.<sup>47</sup> Az egyezmény végleges szövegét a magyar delegáció ugyan megszavazta, de meghatalmazása ellenére Ustor nem írta alá. Hazatértét követően készített részletes jelentéséből kiderült, hogy némely cikk esetében olyan kiegészítéseket fogadott el a konferencia, amelyekkel a magyar delegáció, illetve a szocialista országok egységes álláspont-ra helyezkedve, nem értettek egyet. Ezek a kiegészítések alapvetően mind bizonyos mértékű korlátozását jelentették a konzuli képviselő, illetve tisztviselő mentességeinek. Annak ellenére azonban, hogy ezek a szűkítések nem voltak ismeretlenek a nemzetközi gyakorlatban, a magyar álláspont a kiváltságok és mentességek minél szélesebb körű – de a diplomáciai mentességet el nem érő – biztosítása volt (Hargitai, 2005).

A magyar delegáció által kifogásolt kitéltet fogalmazott meg például a 31. cikk 2. pontja<sup>48</sup>, mely a konzuli helyiség sérthetlenségét korlátozta, oly módon, hogy tűzvész vagy egyéb vészhelyzet esetén a fogadó állam hatóságai vélelmezhetik a képviselő vezetője által belépésre adott engedélyt. Ez a korlátozott sérthetlenség ugyan már megjelent a Bécsi Konzuli Egyezményt megelőzően is a gyakorlatban, az alapelv azonban továbbra is a teljes sérthetlenség biztosítása volt eddig. A korlátozás mellett érvelők elsősorban gyakorlati szempon-

---

47 A konferencia elnöke mellett 18 állam képviselője látta el az alelnöki feladatokat. Mellettük egy 9 tagú mandátumvizsgáló bizottság, egy 12 tagú szerkesztőbizottság dolgozott. A delegációk többi tagja pedig két további bizottságra oszlott (I. és II. Bizottság) (United Nations Conference on Consular Relations, Official Records A/CONF.25/16, 1963).

48 31. Cikk A konzuli helyiségek sérthetlensége.

2. A fogadó állam hatóságai nem léphetnek be a konzuli helyiségek azon részébe, amelyet a konzuli képviselő kizárólag hivatali céljaira használ, kivéve, ha ahhoz a konzuli képviselő vezetője, az általa kijelölt személy vagy a küldő állam diplomáciai képviselőjének vezetője hozzájárult. A konzuli képviselő vezetőjének hozzájárulását azonban tűzvész vagy azonnali védelmi intézkedéseket követelő egyéb elemi csapás esetén vélelmezni lehet. [kiemelés K-G. M.]



tokat tartottak szem előtt<sup>49</sup>, ám annak bevezetése szignifikáns különbséget jelent a Bécsi Diplomáciai Egyezményben megfogalmazott abszolút tilalomhoz képest (22. cikk), így alapvetően a konzuli mentességek szűkítésére törekvő álláspont kerekedett felül (Hargitai, 2005). Ugyancsak aggályosnak tartotta a magyar delegáció a küldő állam honosaival történő érintkezést szabályozó 36. cikket<sup>50</sup>, melynek végleges és a konferencia által elfogadott szövegét a szocialista országok szintén ellenezték. A cikk 2. pontja ugyanis kimondja, hogy a konzulnak biztosított jogokat a fogadó állam törvényeinek keretében kell gyakorolni, de ezeknek a törvényeknek lehetővé kell tenniük a cikkben foglalt célok és jogok teljes megvalósulását [kiemelés K-G.

49 A konzuli hivatalok több esetben nem különálló épületben, hanem valamilyen épületegyüttes részeként működtek, ezért a javaslat támogatói szerint a konzuli helyiségek esetében az abszolút sérthetlenség elve emiatt veszélyeztetheti a közbiztonságot (Hargitai, 2005).

50 36. cikk Érintkezés a küldő állam honosaival.

1. A küldő állam honosaival kapcsolatos konzuli feladatok gyakorlásának megkönynyítése érdekében:

a) a konzuli tisztviselőknek joguk van ahhoz, hogy a küldő állam honosaival szabadon érintkezzenek és őket felkeressék. A küldő állam honosainak ugyanígy joguk van ahhoz, hogy a konzuli tisztviselőkkel érintkezzenek és őket felkeressék;

b) amennyiben az érdekelt személy ezt kéri, a fogadó állam illetékes hatóságai kötelesek késedelem nélkül értesíteni a küldő állam konzuli képviselőjét, ha annak konzuli kerületében a küldő állam honosságával rendelkező valamely személyt letartóztattak, bebörtönöztek, előzetes letartóztatásba helyeztek vagy bármely más módon feltartóztattak. A letartóztatott, bebörtönözött, előzetes letartóztatásba helyezett vagy bármely más módon feltartóztatott személy részéről a konzuli képviselőhöz intézett mindenfajta közlést, a fogadó állam illetékes hatóságai ugyancsak késedelem nélkül kötelesek továbbítani. E hatóságok kötelesek késedelem nélkül felvilágosítani az érdekelt személyt a jelen bekezdés alapján biztosított jogairól;

c) a konzuli tisztviselőknek joguk van ahhoz, hogy a küldő állam letartóztatott, bebörtönözött, előzetes letartóztatásba helyezett vagy bármely más módon feltartóztatott honosát felkeressék, vele személyesen beszéljenek, illetve levelezzenek és ellássák jogi képviselőtét. A konzuli tisztviselőknek joguk van felkeresni a küldő állam olyan honosait is, akiket konzuli kerületükben bírói ítélet alapján bebörtönöztek vagy fogvatartanak. A konzuli tisztviselőknek azonban tartózkodniuk kell a bebörtönözött, előzetes letartóztatásba helyezett vagy bármely más módon feltartóztatott személy érdekében való fellépéstől, ha az illető ezt kifejezetten ellenzi.

2. pont A jelen Cikk 1. bekezdésében említett jogokat a fogadó állam törvényei és más jogszabályai keretében kell gyakorolni, de e törvényeknek és más jogszabályoknak lehetővé kell tenniük azon célok teljes megvalósulását, amelyek érdekében a jelen Cikk az említett jogokat biztosítja [kiemelés K-G.M.].



M.]. Az Igazságügyminisztérium 1964. március 12-én keltezett véleménye<sup>51</sup> szerint ennek lehetséges egy olyan értelmezése is, miszerint a fogadó államnak hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a konzul a letartóztatott személlyel ellenőrzés nélkül érintkezhesen, ez viszont némely esetben – például államellenes bűncselekmények esetén – a nyomozás sikerét akadályozható tényező lehet.

A két kifogásolt pont mellett azonban Ustor jelentésében kiemelt olyan szempontokat is, amelyek a csatlakozás mellett szóltak véleménye szerint.<sup>52</sup> Így például a 17. cikk (*Diplomáciai feladatok végzése konzuli tisztviselők útján*) lehetővé tette, hogy olyan államban, ahol a küldő ország nem rendelkezik diplomáciai képvisellel, megbízza konzuli tisztviselőjét diplomáciai feladatok ellátásával.

A cikk nem csupán a kis államoknak jelentett anyagi előnyt, hiszen így a jóval költségesebb nagykövetségek fenntartása nélkül is elvégezheték diplomáciai feladataikat, de jelentős mértékben közelítette egymáshoz a konzuli és a diplomáciai intézmény funkcióit is. Ezzel pedig egyrészt a korábbi szokásjogot túlhaladó, teljesen új szabályt alkotott, másrészt a konzuli funkciók és a diplomáciai feladatok közelítése a magyar külügyi igazgatás egyik saját törekvése is volt (Berridge, 2010; Hargitai, 2005). Ennek fordítottja azonban, a *Konzuli feladatok végzése diplomáciai képviselvek útján*, amelyet a 70. cikk rögzített, már a szocialista országok egységes ellenzését váltotta ki. Ennek oka a 70. cikk 3 (b) pontjában rögzített kitétel volt, mely szerint a diplomáciai képviselő a konzuli feladatok ellátása során a fogadó állam központi hatóságaival csak akkor érintkezhet, ha azt a fogadó állam törvényei lehetővé teszik.<sup>53</sup> A szocialista országok ál-

51 MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) A Bécsi Konzuli Szerződés aláírása. 1964. március 12.

52 MNL-OL-XIX-J-1-k 1945-64 Küm Vegyes Admin (148.d.) Jelentés a konzuli kapcsolatok tárgyában 1963. március 4 - április 24-ig tartott bécsi ENSZ konferenciáról. Keltezés: 1963. május 24.

53 70. cikk Konzuli feladatok végzése diplomáciai képviselvek útján

1. Az Egyezmény rendelkezései – az általuk engedett mértékben – abban az esetben is alkalmazandók, ha a konzuli feladatokat diplomáciai képviselő végzi.

2. A diplomáciai képviselőt azon tagjainak nevét, akik a képviselőt konzuli osztályán dolgoznak, vagy akiket más módon konzuli feladatok végzésével bíztak meg, közölni kell a fogadó állam Külügyminisztériumával vagy e minisztérium által kijelölt hatósággal.

3. A diplomáciai képviselőt a konzuli feladatok végzése során a következő hatóság-

lásponlja szerint viszont ezt a kérdést az egyes államok hatáskörében kell meghagyni.

Ugyancsak ellenezte a magyar küldöttség a 74. és a 76. cikk szövegét. Az *Aláírásról* (74. cikk) és a *Csatlakozásról* (76. cikk) szóló cikkek esetében Ustor azt kifogásolta, hogy azokra – csak úgy, ahogy a konferenciára – az ENSZ tagállamok és szakosított szerveinek tagjai, a Nemzetközi Bíróság alapszabályzatának részesei, illetve az ENSZ Közgyűlése által meghívott államokat invitálták. Ustor javaslata szerint a nemzetközi jog kodifikálása csakis „minden állam” részvételével lehetséges, így ezt a formulát tartotta volna helyesnek jogi szempontból (Ustor, 1965). A konferenciát követően az Egyezmény 1963. október 31-ig Bécsben, majd 1964. március 31-ig az ENSZ székhelyén, New Yorkban még aláírásra nyitva állt. Ustor Endre megküldve jelentését a Belügyminisztériumnak, az Igazságügyminisztériumnak, illetve a Legfőbb Ügyészség felé, kérte a hivatalok állásfoglalását az aláírás lehetőségéről. Sem a Belügyminisztérium, sem a Legfőbb Ügyészség nem emelt kifogást a Szerződés aláírását illetően.<sup>54</sup> Az Igazságügyminisztérium fentebb idézett véleménye szerint viszont a csatlakozás a 36. cikk 2. pontjának tág értelmezési lehetőségei miatt aggályos volt, így az aláírás 1964. március 31-i határidőig bezárólag Magyarország részéről nem történt meg. Megtörtént azonban Cseh-szlovákia és Lengyelország részéről, az előbbi 1964. március 31-én, az utóbbi pedig 1964. március 20-án fenntartás nélkül aláírta az Egyezményt. A források tanúsága szerint ennek híre csak 1964 novemberében jutott el a magyar Külügyminisztériumhoz, és ekkor készült el a Külügyminisztérium állásfoglalása az Igazságügyminisztérium jogi véleményével és aggályaival kapcsolatban.<sup>55</sup> A kifogásolt 36. cikket

---

gokhoz fordulhat:

- a) a konzuli kerület helyi hatóságaihoz;
- b) a fogadó állam központi hatóságaihoz, ha ezt a fogadó állam törvényei, más jogszabályai és szokásai, vagy az e tárgyban kötött nemzetközi megállapodások lehetővé teszik.

4. Azokat a kiváltságokat és mentességeket, amelyeket a diplomáciai képviselőknek a jelen Cikk 2. bekezdésében említett tagjai élveznek, továbbra is a nemzetközi jognak a diplomáciai kapcsolatokra vonatkozó szabályai határozzák meg.

54 MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) A Bécsi Konzuli Szerződés aláírása. Keltezés: 1964. március 10.

55 MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) A Bécsi Konzuli Szerződés aláírása. Keltezés: 1964. november 19.

Ustor Endre meglátása szerint nem szabadna a csatlakozás akadályának tekinteni, hiszen nem csupán kötelezettséget jelent a magyar hatóságokra nézve, de fontos jogokat is biztosít a magyar konzuloknak. Véleménye szerint az a szélsőségesen tág értelmezés, amelyre az Igazságügyminisztérium célzott a 2. ponttal kapcsolatban, a gyakorlatban nem érvényesülhet, mivel a kérdéses pont nem szabályozza, hogy a konzul milyen módon – ellenőrzéssel vagy anélkül – vagy mikor érintkezhet az előzetes letartóztatásban lévő személlyel. Mindamellett, hogy a kérdéses esetekre a fogadó állam jogszabályai vonatkoztak, Ustor példaként említi az 1964. június 1-én Moszkvában aláírt amerikai-szovjet konzuli egyezményt<sup>56</sup>, melyben a vonatkozó pont gyakorlatban történő megvalósítását a szerződéshez fűzött jegyzőkönyvben szabályozta a két fél. Ezt a gyakorlatot követve, az Egyezmény kifogásolt pontjait illetően Magyarországnak lehetősége volt olyan nemzetközi és konzuli szerződéseket kötni, melyekben ezeket a pontokat kiegészíthetik vagy pontosíthatják. Tekintettel arra, hogy a Bécsi Egyezmény a konzuli kapcsolatok jogának „legkevesebb közös nevezője” kívánt lenni, rendelkezései nem érintették az államok között érvényben lévő kétoldalú konzuli szerződések vagy más nemzetközi szerződések hatályát (73. cikk) (Hargitai, 2005).

A Külügyminisztérium álláspontja szerint az Egyezmény aláírása nem sértené a magyar érdekeket, épp ellenkezőleg, az ország nemzetközi kapcsolataira kedvező hatást gyakorolhatna. Az Igazságügyminisztérium ezt követően, Ustor Endre magyarázatára, valamint a Belügyminisztérium és a Legfőbb Ügyészség egyetértésére tekintettel jelezte, hogy további kifogása nincs a csatlakozás ellen.<sup>57</sup> Ennek ellenére azonban ez 1987-ig mégsem történt meg, így Magyarország konzuli kapcsolatait továbbra is elsősorban kétoldalú konzuli szerződésein keresztül, illetve egyéb nemzetközi egyezményekben és szerződésekben szabályozta.

---

56 Consular Convention and Protocol between the Government of the United States of America and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics signed at Moscow on June 1, 1964. Online: <https://travel.state.gov/content/travel/en/legal/travel-legal-considerations/intl-treaties/Bilateral-Consular-Conventions/Confederated-Independent-States-Treaty.html>

57 MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) A Bécsi Konzuli Szerződés aláírása. Keltezés: 1964. december 16.

## Összegzés

Annak ellenére, hogy a kodifikációs konferenciáról hazatérő magyar delegáció több ponton is kifogásolta a Bécsi Konzuli Egyezmény végleges szövegét, összességében véve a magyar Külügyminisztérium támogatta a csatlakozást, hiszen ezek a szempontok a kétoldalú konzuli egyezményekben pontosíthatóak, illetve továbbfejleszthetők lettek volna, miközben a csatlakozást egy jó lehetőségnek látták Magyarország nemzetközi kapcsolatainak javítására. Emellett pedig az Egyezmény több rendelkezése is összecsengett a magyar konzuli igazgatás törekvéseivel a konzuli és a politikai funkciók közelítésével, a diplomáciai képviseltek által végzett konzuli feladatok szabályozásával kapcsolatban. Az érintett társmínisztériumok közül sem a Belügyminisztérium, sem a Legfőbb Ügyészség nem emelt kifogást a csatlakozás ellen, az Igazságügyminisztérium korábban megfogalmazott aggályait pedig 1964 decemberében már nem tartotta fenn, Magyarország mégsem írta alá ekkor az egyezményt. Magyarország mellett azonban – Lengyelország és Csehszlovákia kivételével – a szocialista országok és a Szovjetunió is tartózkodott az aláírástól. Az eddigi kutatások nem utalnak formális vagy informális egyeztetésre a szerződést illetően, a magyar Külügyminisztérium támogató véleménye ellenére azonban az egységes álláspont kialakítását tartotta szem előtt Magyarország. Annak ellenére, hogy 1964 végére az Igazságügyminisztérium sem támaszt már kifogást az aláírás ellen, a mérleg nyelve mégis a kétoldalú szerződések rendszerének fenntartása felé dőlt el. A Bécsi Konzuli Egyezmény, amely 1967. március 17-én, 22 állam ratifikálását követően hatályba lépett, hamarosan a konzuli kapcsolatok jogának legfontosabb jogforrásává vált és nagy szerepe volt a nemzetközi gyakorlat egységesítésében.

## Irodalomjegyzék

1918. évi V. néptörvény az önálló magyar külügyi igazgatásról. Online: <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=91800205.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D38> [2024.10.17]
1965. évi 22. törvényerejű rendelet a diplomáciai kapcsolatokról Bécsben, 1961. április 18-án aláírt nemzetközi szerződés kihirdetésé-

- ről. Online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=96500022.tvr> [2024.10.17]
- A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1950. évi 8. számú törvényerejű rendelete a tiszteletbeli konzuli megbízatások megszüntetéséről. Online: [https://jogkodex.hu/jsz/1950\\_8\\_tv\\_9773740](https://jogkodex.hu/jsz/1950_8_tv_9773740) [2024.10.17]
- Bába I. – Sáringer J. (szerk.) (2021). *Új Diplomáciai Lexikon. A nemzetközi kapcsolatok kézikönyve 1-2*. Budapest: Kairosz Kiadó.
- Bába I. et al. (2016). *A magyar külügyi igazgatás alapjai*. Budapest, Dialóg Campus Kiadó.
- Baráth Magdolna – Gecsényi Lajos (szerk.) (2016). *Főkonzulok, követek és nagykövetek 1945–1990*. Budapest, MTA BTKK, Császári és királyi Külügyi Szolgálat Évkönyve (CSKKÉK, 1914) Budapest: Franklin.
- Berridge G. R. (2010). *Diplomacy: Theory and Practice*. Fourth Edition. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Consular Convention and Protocol between the Government of the United States of America and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics signed at Moscow on June 1, 1964. Online: <https://travel.state.gov/content/travel/en/legal/travel-legal-considerations/intl-treaties/Bilateral-Consular-Conventions/Confederated-Independent-States-Treaty.html> [2024.10.17]
- Csatlós Erzsébet (2019). *A konzuli védelem európai közigazgatása. Az együttműködések szervezeti és eljárásjoga az uniós polgár konzuli védelemhez való jogának tükrében*. Szeged: Iurisperitus Kiadó, 2019.
- G.E. do Nascimento e Silva (1964). The Vienna Conference on Consular Relations. *The International and Comparative Law Quarterly*, Oct. 1964, Vol. 13, No. 4, pp. 1214–1254.
- Győri Szabó Róbert (2011): *A magyar külpolitika története 1848-tól napjainkig*. Budapest: Helikon Kiadó.
- Hargitai József (1999). A konzuli intézmény és a magyar konzuli kapcsolatok jogának története. *Jogtudományi Közlöny*, LIV. Évfolyam (9), 369–381.
- Hargitai József (2005). *A Diplomáciai és Konzuli Kapcsolatok Joga*. Budapest: Aula Kiadó.
- Hargitai József (2011). A konzuli diplomácia. In: Dr. Nyusztay László (szerk.), *Szakdiplomáciai Tanulmányok*, Budapest: Budapesti Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Kar, 35–60.

- Ivánfi Miklós (szerk.) (2020). Iratok a magyar Külügyminisztérium történetéhez 1951–1984. I. 1951–1962. In: Sáringer J. – Soós V. A. (szerk.), *Iratok a magyar Külügyminisztérium történetéhez 1951–1984, I-II-III*. Budapest: Magyar Napló; Írott Szó Alapítvány.
- Johancsik János (2010). *Magyarország külpolitikája, 1918–1999*. Budapest: L'Harmattan – Zsigmond Király Főiskola.
- Kende Tamás – Nagy Boldizsár – Sonnevend Pál – Valki László (szerk.) (2014). *Nemzetközi Jog*. Wolters Kluwer Kft.
- Kenyeres Ágnes (szerk.) (1994). *Magyar Életrajzi Lexikon 1978–1991*. Budapest: Akadémia Kiadó.
- Pritz Pál (1994). *Iratok a magyar külügy szolgálat történetéhez 1918–1945*. Budapest: Akadémia Kiadó.
- Sáringer János (2004). *Adattár a magyar külügyi szolgálat történetéhez (1920–1944)*. Budapest: Szekipress Kft.
- Sáringer János (2013). *Iratok a magyar Külügyminisztérium történetéhez 1945–1950*. Szeged: Négy Árboc.
- United Nations Conference on Consular Relations, Official Records A/CONF.25/16, 1963. Online:[https://digitallibrary.un.org/record/857992/files/A\\_CONF\\_25\\_16.PDF](https://digitallibrary.un.org/record/857992/files/A_CONF_25_16.PDF) [2024.10.17]
- Ustor Endre (1965). *A diplomáciai kapcsolatok joga*. Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó.
- Ustor Endre (1968). A magyar államigazgatás külső szervei. *Állam és Igazgatás*, 1968 (5), 385–398.
- Ustor Endre (1978). Magyarország konzuli szerződései és az egyenlő elbánás. *Külpolitika*, 5. 1978. 3. szám. 72–84.

### Levéltári források

- MNL-OL-XIX-J-1-k 1945-64 Küm Vegyes Admin (2.d.) *Magyarország és a népi demokráciák konzuláris viszonyai*. Keltezés: 1949. június 16.
- MNL-OL-XIX-J-1-o 1952.12.15.-4 Küm Kollégium (2.d.) *Beszámoló a bratislavai főkonzulátus és a berlini misszió ellenőrzéséről*. Keltezés: 1952. december 15.
- MNL-OL-XIX-J-1-k 1945-64 Küm Vegyes Admin (148.d.) *Konzuli munka a külképviseleteken*. Keltezés: 1952. március 19.
- MNL-OL\_XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (338.d.) *Konzuli ügyviteli szabályzat elkészítése*. Keltezés: 1955. február 2.

- MNL-OL-XIX-J-1-o-1956.05.10.-1 Küm Kollégium (4.d.) *Előterjesztés új konzulátusok felállítására*. Keltezés: 1956. május 10.
- MNL-OL-XIX-J-1-k 1945-64 Küm Vegyes Admin (148.d.) *Jelentés a konzuli kapcsolatok tárgyában 1963. március 4 - április 24-ig tartott bécsi ENSZ konferenciáról*. Keltezés: 1963. május 24.
- MNL-OL-XIX-E-1-i 1945-95 Igazságügyminisztérium Nemzetközi Jogi Osztály (226. kisd.) *Konzuli egyezmény tervezete*. Keltezés: 1962. szeptember 22.
- MNL-OL-XIX-J-1-k 1945-64 Küm Vegyes Nemzetközi Szervezetek (188.d.) *Bécsi konzuli konferencia. Egyezménytervezet konzuli kapcsolatokról*. Keltezés: 1962. október 17.
- MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) *Előterjesztés a kormányhoz*. Keltezés: 1963. január 4.
- MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) *Bécsi Konzuli Konferencia*. Keltezés: 1963. február 28.
- MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) *A Bécsi Konzuli Szerződés aláírása*. Keltezés: 1964. március 12.
- MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) *A Bécsi Konzuli Szerződés aláírása*. Keltezés: 1964. március 10.
- MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) *A Bécsi Konzuli Szerződés aláírása*. Keltezés: 1964. november 19.
- MNL-OL-XIX-J-1-j 1945-64 Küm Vegyes TÜK (331.d.) *A Bécsi Konzuli Szerződés aláírása*. Keltezés: 1964. december 16.

## Publikálás a Business & Diplomacy Review folyóiratban

A folyóirat az alábbi témákhoz kapcsolódó kéziratokat fogad be lektorálásra:

- gazdaság,
- kereskedelem,
- pénzügyek,
- nemzetközi kapcsolatok,
- diplomácia,
- nemzetközi kommunikáció
- társadalomtudományok;
- közgazdasági tudományok.

A tanulmány absztraktja minden esetben angol nyelvű. A tanulmány magyar vagy angol nyelvű, amelynek terjedelme 30 000–40 000 leütés (az absztrakttal együtt).

A kéziratok előzetes befogadásának feltételei:

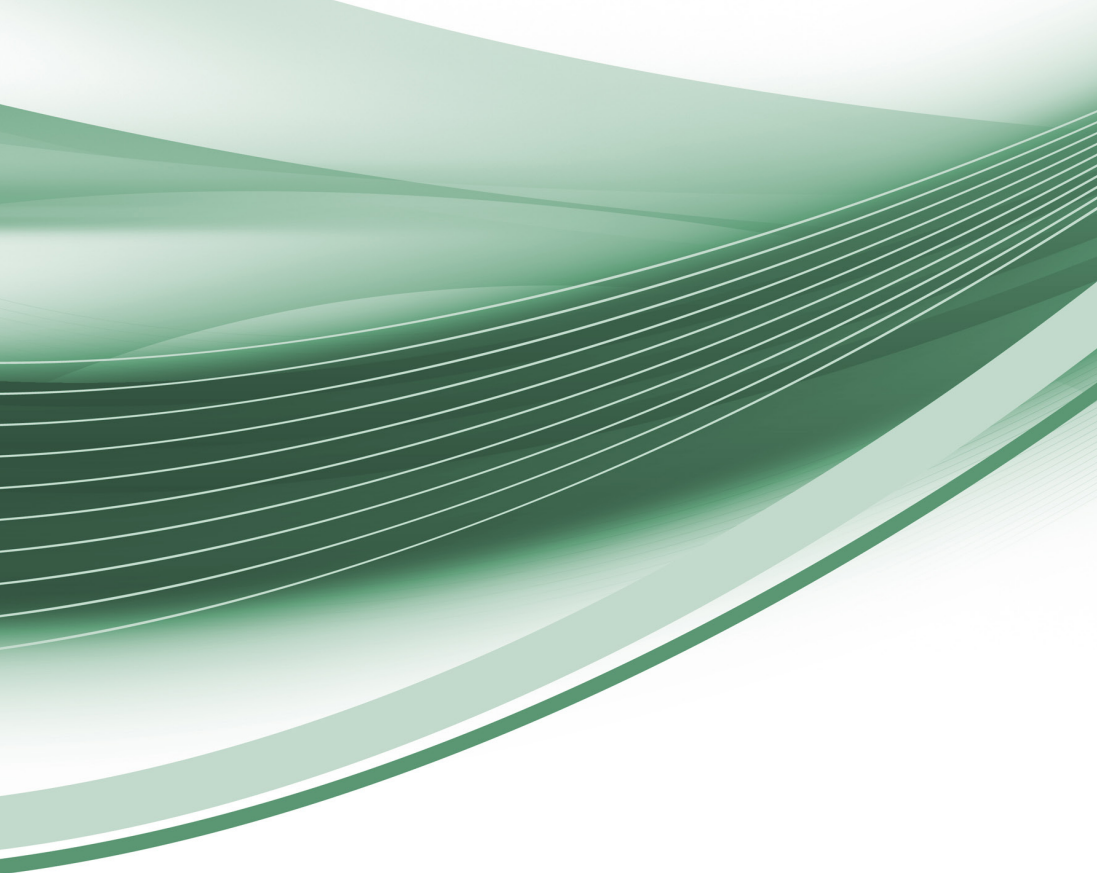
- a kézirat és annak szerzői megfelelnek a folyóirat etikai szabályainak;
- a kézirat, illetve ahhoz tartalmában nagyon hasonló tanulmányt még nem publikálták;
- a benyújtott kézirat megfelel a formai követelményeknek.

A folyóirat a szerzőknek tiszteletdíjat nem fizet. A folyóirat minden egyes befogadott kézirat esetében kettős vaklektorálást alkalmaz, ami azt jelenti, hogy az anonimalizált anyagot a szerzők által nem ismert lektorok értékelik. A folyóirat csak abban az esetben fogad be kéziratot publikálásra, ha azt mind a két vaklektor publikálásra ajánlja, és vaklektor(ok) által kért javításokat/kiegészítéseket a szerző(k) végrehajtotta/ák. Amennyiben az egyik lektor javításokkal publikálásra ajánlja a kéziratot, míg a másik nem, akkor a javítások után a témában jártas újabb vaklektornak kell értékelnie az anyagot. Akkor minősül egy tanulmány tartalmában nagyon hasonlóknak egy korábbi tanulmányhoz képest, ha azok egyezősége 60% felett van. A szerzők minden egyes esetben kötelesek a vaklektorok által írt kifogásokra/javaslatokra tételesen írásban reagálni.

Information in English:

<https://uni-bge.hu/en/business-diplomacy-review>





Kiadja: Budapesti Gazdasági Egyetem, Budapest

ISSN 3004-0116  
HU ISSN 3004-0116